

بخش اول

خصوصی‌سازی یک انتخاب نیست، یک الزام است

گزارشی از برگزاری سومین همایش اجرای
سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی

اشاره:

سومین همایش عملکرد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از سوی وزارت امور اقتصادی و دارایی در پژوهشگاه نیرو با حضور مقامات دولتی از جمله وزرای امور اقتصادی و دارایی و تعاون و روسای سایر دستگاه‌های اجرایی و کارشناسان و متخصصان آنها، نمایندگان بخش‌های خصوصی و تعاونی، فعالان بازار سرمایه و بورس کشور و سایر فعالان اقتصادی، تشکل‌های بخش‌های غیردولتی و نیز صاحب نظران و خبرنگاران مربوط به اصل ۴۴ قانون اساسی برگزار شد.

محورهای پیش‌بینی شده برای بحث در پانل‌های تخصصی این همایش عناوینی شامل کاهش تصدی دولت و واگذاری فعالیت‌ها و بنگاه‌ها، راهکارهای جذب سرمایه و رشد سرمایه‌گذاری خصوصی، کاهش و تنزل انحصارات و توسعه رقابت در اقتصاد ملی، مقررات زدایی و تسهیل فضای کسب و کار از این طریق بود.

دعوت به همکاری و همفکری از اصناف و فعالان بخش خصوصی در زمینه بهبود فضای کسب و کار

در ابتدا دکتر علی اصغر ابوالحسنی - معاون امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی وزیر اقتصاد - با اشاره به نهایی شدن تمام آئین‌نامه‌های قانون اصل ۴۴ از آمادگی دولت برای اجرای کامل این قانون خبر داد. وی ادامه داد: تمام اساسنامه‌ها و ضوابط مربوطه و مواردی که برای اجرای قانون اصل ۴۴ نیاز است هم اکنون تهیه و تصویب شده است. معاون وزیر اقتصاد سپس به اهمیت موضوع اطلاع‌رسانی در حوزه سیاست‌های اصل ۴۴ پرداخت و در این خصوص گفت: در اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی از اقتصاد دولتی به سمت غیردولتی پیش‌روی می‌کنیم و بر همین اساس باید مقررات منطبق با اقتصاد دولتی را تغییر داد، زیرا نیازمند مقرراتی خاص در این زمینه هستیم.

معاون وزیر اقتصاد، توسعه بخش تعاون و گسترش مالکیت‌های عمومی و همچنین توجه به عدالت اجتماعی را از دیگر ویژگی‌های سیاست‌های اصل ۴۴ دانست و در این خصوص گفت: با توجه به اینکه در این قانون به توسعه بخش تعاون و گسترش مالکیت‌های عمومی و عدالت اجتماعی توجه شده است، باید ابزارهای مورد نیاز برای واگذاری‌ها به خصوص در بازار سرمایه فراهم می‌شد و بر همین اساس قانون توسعه ابزارهای مالی تصویب شد تا بازار سرمایه و نهادهای پولی از ابزارهای مناسبی برای هدایت منابع مالی استفاده کنند. ابوالحسنی در ادامه افزود: برای اجرای قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ باید ابتدا دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها را تدوین و سپس نهاد‌های مورد نظر را ایجاد می‌کردیم، ضمن آنکه نیازمند تدوین مجموعه‌ای از ۴۰ قانون و مقررات در این راستا بودیم که انجام شده است.

وی سپس به الحاق تبصره ای به ماده ۵ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ اشاره کرد و افزود: در گذشته سقف‌هایی برای ورود بانک‌های خارجی به کشور وجود داشت که با اضافه شدن تبصره الحاقی به ماده ۵ قانون این شکل نیز

معاون امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی وزیر اقتصاد: بارها از اصناف و فعالان بخش خصوصی در زمینه بهبود فضای کسب و کار دعوت به همکاری و همفکری شده است تا با دولت و بخش خصوصی با همکاری و تعامل با یکدیگر فضای کسب و کار کشور را بهبود ببخشند.

اصل ۴۴ نیز نیازمند همدلی و همیاری است و هرچه در اجرای آن بیشتر جلو می‌رویم اهمیت عمومیت بخشیدن به برنامه‌ها مضاعف می‌شود.

وزیر اقتصاد گفت: بعد از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ از سوی رهبر معظم انقلاب ایشان فرمودند که اجرای این سیاست‌ها نیازمند تدوین و اصلاح قانون است لذا اولین گام تبیین احکام و فرامین به احکام و موارد قانونی بود که در این راستا قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ توسط دولت تدوین و تصویب شد.

حسینی اضافه کرد: اگرچه خود این قانون یکی از قوانین جامع است ولی نیازمند آیین‌نامه‌های تکمیلی بود، تا جایی که تاکنون بالغ بر ۴۰ آیین‌نامه، دستورالعمل و مقررات در این راستا تدوین شده است.

وی اظهار داشت: بطور مثال علاوه بر اینکه برای عملیاتی کردن و مدیریت سهام عدالت چند مصوبه تصویب شده، چگونگی تقسیم اموال صندوق ضمانت تعاون و بانک توسعه تعاون نیز به تصویب رسیده است.

وزیر اقتصاد با اشاره به اقدامات صورت گرفته در راستای اجرای قانون اصل ۴۴، افزود: یکی از دیگر اقدامات این بود برای آنچه که در قانون ذکر شده است مکمل‌هایی اتخاذ شود، ضمن اینکه در برخی موارد متوجه شدیم قانون موانعی در این بخش ایجاد کرده است.

وی افزود: بطور مثال در سال گذشته ماده پنج این قانون با همکاری مجلس اصلاح شد زیرا برای ورود بانک‌های خارجی موانعی ایجاد کرده بود که با اصلاحیه این ماده این موانع برطرف شد.

حالی است که امروز در دولت هم شجاعت و هم بستر لازم و کافی برای اجرای این قانون وجود دارد و زمان برای اجرای آن بسیار مساعد است.

آخرین بانک در مرحله واگذاری به بخش خصوصی قرار گرفت

دکتر سیدشمس‌الدین حسینی - وزیر امور اقتصادی و دارایی - در مورد واگذاری بیمه‌های دولتی گفت: تاکنون واگذاری شرکت بیمه‌های البرز، آسیا و دانا صورت گرفته ولی ۱۵ شرکت خصوصی بیمه در کشور ایجاد شده است. همچنین مراحل پذیرش پست بانک به عنوان آخرین بانک قابل واگذاری به بخش خصوصی انجام شده است. که با این احتساب ۱۰ بانک خصوصی تشکیل شده که قبل از اجرای سیاست اصل ۴۴ چنین رقمی وجود نداشت.

وی با بیان اینکه این روند شتاب می‌گیرد، اظهار داشت: در این راستا یکی از سیاست‌های مهم حمایت از بخش خصوصی در حوزه‌های مختلف تأمین مالی است.

حسینی تصریح کرد برای اینکه اقتصاد ایران به اهدافی چون پیشرفت و عدالت برسد نیازمند اصلاح ساختار و حل مشکلات و پدیده‌های ساختاری است.

وی ادامه داد: پدیده‌های ساختاری در بلندمدت شکل گرفته و فراگیر شده است، لذا حل آن نیازمند ملاحظات اجتماعی و فنی است. بطور مثال در زمان حاضر که در راستای اجرای هدفمند کردن یارانه‌ها هستیم پشتیبانی، حمایت، همیاری و همدلی و شکیبایی مردم از شروط کافی برای موفقیت این امر است.

به گفته حسینی، اجرای سیاست‌های

تحول اقتصادی نتیجه بررسی‌های ما این بود که تصویر مناسبی از عدالت در جامعه وجود ندارد بنابراین هدف از سیاست‌های جدید اقتصادی تنها ایجاد رشد اقتصادی نیست بلکه پیاده‌سازی رشد توأم با عدالت است.

به گفته وی، بعضی متأسفانه فکر می‌کنند بنگاه فقط باید سودآور باشد و چون مردم توانایی اداره بنگاه‌های اقتصادی را ندارند بنابراین کار باید فقط در دست عده‌ای سرمایه‌دار باشد به طوری که این نگاه در دوره سازندگی از سوی خارجی‌ها به ما القا شده بود.

در آن دوره برخی مجامع بین‌المللی چنین القا می‌کردند که یک عده سرمایه‌دار خارجی باید بنگاه‌های اقتصادی را اداره کنند و بعد از ۳۰ سال هم در سر ریز سود آن به مردم برسد. در حالی که این موضوع با سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و رشد عدالت محور کاملاً در تضاد است.

عباسی، با تأکید بر این که اندیشه رهبری مسئله عدالت اجتماعی را هدف قرار داده است، گفت: اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی در همین راستاست در واقع دولت باید بنگاه‌داری را رها کند تا فرصت نظارتش بیشتر شود. البته باید بدانیم که بهترین قانون با اجرای نامناسب به هدف نمی‌رسد و این در حالی است که امروز دولت تردیدی در اجرای قانون اصل ۴۴ ندارد.

وی با اشاره به این که حتی کشورهای خارجی نیز بر ایجاد تحول اساسی در اقتصاد ایران در نتیجه اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ تأکید کرده‌اند گفت: برخی متأسفانه با دیده شک و تردید به این قانون نگاه می‌کنند در

مرتفع شد. معاون وزیر اقتصاد در بخش دیگری از سخنانش به اقدامات انجام شده در زمینه سهام عدالت پرداخت و گفت: دستورالعمل نظارت پس از واگذاری سهام عدالت کامل شده و شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت در ۳۰ استان کشور نیز نهایی شده‌اند. وی افزود: تسهیل فضای کسب و کار از اولویت‌ها و مباحث اصلی برای اجرای صحیح سیاست‌های اصل ۴۴ است که در این زمینه نیز با کمک بخش خصوصی کارهای خوبی انجام شده و همچنان در حال پیگیری است.

وی در ادامه گفت: بارها از اصناف و فعالان بخش خصوصی در زمینه بهبود فضای کسب و کار دعوت به همکاری و همفکری شده است تا با دولت و بخش خصوصی با همکاری و تعامل با یکدیگر فضای کسب و کار کشور را بهبود ببخشند.

ابوالحسنی در ادامه سخنانش از اعلام شاخص‌هایی در راستای اجرای اصل ۴۴ به دستگاه‌های اجرایی خبر داد و افزود: در چارچوب اجرای صحیح قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ به تمام دستگاه‌های کشور شاخص‌هایی اعلام شده تا براساس آن گزارش‌های مبتنی بر قانون ارائه دهند تا بتوان به صورت ریز تر در خصوص چگونگی اجرا و پیشرفت آن اطلاع رسانی کرد.

دولت باید بنگاه‌داری را رها کند

دکتر محمد عباسی - وزیر تعاون - با تأکید بر این که هدف اصلی در دهه رشد و عدالت همگام بودن رشد با عدالت است، گفت: در جلسات کارگروه

وزیر تعاون: بعضی متأسفانه فکر می‌کنند بنگاه فقط باید سود آور باشد و چون مردم توانایی اداره بنگاه‌های اقتصادی را ندارند بنابراین کار باید فقط در دست عده‌ای سرمایه دار باشد به طوری که این نگاه در دوره سازندگی از سوی خارجی‌ها به ما تلقی شده بود.

خاورمیانه است که این امر ناشی از تبعات اجرای قانون اصل ۴۴ در بازار سرمایه است.

حسینی اضافه کرد: محور دیگر در اجرای این قانون توسعه بخش خصوصی در حوزه‌های مختلف و تشکیل و راه‌اندازی بنگاه‌های بزرگ است بطوری که در سال گذشته بالاترین سهم وام از محل حساب ذخیره ارزی مربوط به اعطای وام به بخش خصوصی برای ساخت نیروگاه بود و در زمان حاضر چند نیروگاه توسط بخش خصوصی در حال ساخت است که این موضوع در مورد پتروشیمی نیز در جریان است و این سیاست با ابلاغ صندوق توسعه ملی دنبال می‌شود.

وی محور دیگر اجرای اصل ۴۴ را قانون مقررات زدایی دانست و گفت: در زمان حاضر احکام آن صادر شده و اقدامات لازم در راستای مقررات‌زدایی در حال انجام است بطوری که به بخش‌های مختلف فراخوان شده تا مقررات دست و پاگیر را اعلام کنند.

حسینی افزود: از سوی دیگر در جهت بهبود فضای کسب و کار سازمان سرمایه‌گذاری با همکاری قوه قضاییه و سازمان ثبت اقدامات مطلوبی را انجام داده است.

وی ضمن انتقاد به روش‌شناسی شاخص فضای کسب و کار گفت: در این شاخص پاکستان نسبت به برزیل وضعیت بهتری دارد ولی آیا این با واقعیت‌ها منطبق است؟ این در حالی است که با آن روش‌شناسی مولفه‌ها شناخته شده است و با شکل‌های غیردولتی فعالیت می‌شود.

وزیر اقتصاد در ادامه به تشکر از زحمات رئیس سابق سازمان خصوصی‌سازی (کرد زنگنه) گفت: ایشان از این مسوولیت راحت شدند زیرا مسوولیت

مجوز پذیره‌نویسی را دریافت کرده است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی با ارایه آماری در خصوص واگذاری‌ها، گفت: ۶۹ هزار میلیارد تومان واگذاری تاکنون صورت گرفته که ۵۰ هزار میلیارد تومان آن از طریق بورس و ۱۹ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان آن از طریق فرابورس بوده است.

وی ادامه داد: در فاصله سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۰ یعنی از سال ۸۶ تا شهریور ۸۹ که اقتصاد جهان همچنان با بحران دست به گریبان بود ارزش بورس‌های دنیا در بازده منفی ۱۰ تا منفی ۴۰ درصد کاهش یافت در حالی که در این فضا ارزش بازار سرمایه‌ای ایران ۹۰ درصد رشد پیدا کرد.

وزیر اقتصاد خاطرنشان کرد طی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۰ میلادی شاخص کل بورس‌های جهان در بازده منفی ۱۰ تا ۵۰ درصد دچار انقباض بودند ولی شاخص بورس ایران ۱۴۰ درصد رشد کرد که بخش عمده‌ای از آن مرهون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ است.

وی گفت: بازدهی ۵۷ درصدی بورس در سال گذشته و تقسیم سود هشت هزار و ۵۰۰ میلیارد تومانی شرکت‌های بورسی نیز مرهون واگذاری‌های اصل ۴۴ است.

به گفته وزیر اقتصاد امروز ۴۰ صنعت در بورس تهران حضور دارند و تنوع در بازار سرمایه که آسیب‌پذیری آن را کاهش داده است ناشی از اجرای این قانون و اثرات مثبت آن می‌باشد که کمتر به آن توجه می‌شود.

وی یادآور شد: در زمانی بخش عمده‌ای از ارزش بازار سرمایه را فلزات تشکیل می‌داد، ولی در حال حاضر بورس با حضور ۴۰ صنعت متنوع‌ترین بورس

وی درباره ایجاد نهادهای حمایت از سرمایه‌گذاری در استان‌ها گفت: این نهادها در تمام استان‌ها تشکیل شده و بسیاری از سرمایه‌گذاران به مراجعه به آن مشکلات خود را برطرف می‌کنند. وزیر اقتصاد در زمینه ضرورت گسترش بازار سرمایه در راستای اجرای اصل ۴۴ افزود: یکی دیگر از مباحث بسیار مهم در اجرای اصل ۴۴ موضوع گسترش بازار سرمایه و توانمندسازی آن بود. این در حالی است که یکی از محورهای توانمندسازی تأمین مالی است.

وی ادامه داد: یکی از مشکلات اقتصاد ایران این بوده که تأمین مالی برمحوریت و تمرکز بیشتر بانک‌ها صورت می‌گیرد، لذا برغم اینکه بانک‌ها تمام توان وام دهی خود را به کار گرفته‌اند ولی همچنان بنگاه‌ها از تأمین وجوه گلاویه دارند پس باید به سمت توسعه بازار سرمایه در راستای اجرای قانون می‌رسیم.

حسینی تصریح کرد: در این راستا قانون بازار سرمایه هم‌زمان با ابلاغ سیاست‌های اصل ۴۴ به تصویب رسید و اقدامات بسیار مناسبی را فراهم کرد. بطوری که امروز با ایجاد نهادهایی مانند فرابورس در راستای اجرای قانون دست مان بسیار باز شده است. به گفته وزیر اقتصاد تا امروز هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان در بازار سرمایه معامله شده که بخش عمده‌ای از آن مربوط به شرکت‌های مشمول به واگذاری است.

وی با بیان اینکه وزارت اقتصاد به سازمان خصوصی‌سازی ابلاغ کرده که مزایده‌ها از طریق فرابورس صورت گیرد، ادامه داد: از سوی دیگر صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان و نیز صندوق ارزی ایرانیان در سال جاری

حسینی اضافه کرد: از سوی دیگر برای استفاده از ابزارهایی مانند صکوک نیز علیرغم آنکه اجازه قانونی در استفاده از این ابزار وجود داشت، ولی برای استفاده از آن موضوع مالیات مطرح می‌شد که ابزار صکوک را توجیه نمی‌کرد لذا قانون توسعه و بکارگیری ابزارها و نهادهای مالی جدید در این راستا به تصویب رسید و به تناسب آن نیز آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس اصلاح شد.

وی ادامه داد: یکی دیگر از مواردی که در اجرای قانون مدنظر قرار گرفت موضوع نظارت بود زیرا با تمام اعتمادی که به بخش خصوصی وجود دارد برخی تلاش داشتند شرکتی را که خریداری کرده بودند به پوسته تبدیل کرده و هزینه‌هایی را به دولت متحمل کنند لذا آیین‌نامه مناسبی برای رفع این دغدغه‌ها تدوین شد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی به تعیین اهلیت در مدیریت و مالکیت برای شرکت‌های واگذار شده اشاره کرد و افزود: اهلیت، تیغ دو لبه است زیرا از یک سو می‌تواند در صورت سختگیری به انحصار و رانت منجر شود و اگر به حال خود رها شود بنگاه به افرادی واگذار می‌شود که توان اداره آن را ندارند لذا در این راستا آیین‌نامه‌ای در خصوص اهلیت به تصویب رسید.

حسینی اضافه کرد: یکی دیگر از اقدامات صورت گرفته تشکیل نهادها بود زیرا ۱۴ نهاد در قانون اصل ۴۴ پیش‌بینی شده بود که باید تشکیل می‌شد و امروز اگرچه انتقاداتی به این نهادها وارد و این انتقادات طبیعی است ولی یک نهاد جدید ایجاد شده و امروز قانون رقابت و تسهیل رقابت یک نهاد جدید می‌باشد که تشکیل گردیده است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی: یکی از مشکلات اقتصاد ایران این بوده که تأمین مالی برمحوریت و تمرکز بیشتر بانک‌ها صورت می‌گیرد، لذا برغم اینکه بانک‌ها تمام توان وام دهی خود را به کار گرفته‌اند ولی همچنان بنگاه‌ها از تأمین وجوه کلایه دارند پس باید به سمت توسعه بازار سرمایه در راستای اجرای قانون می‌رسیدیم.

غلامرضا حیدری کرد زنگنه - مشاور وزیر اقتصاد و رییس سابق سازمان خصوصی سازی - مسعود گشته - مدیر عامل شرکت مادر تخصصی ساتکاب - و مهندس محسن خجسته مهر - معاون برنامه‌ریزی وزارت نفت - حضور داشتند، مطالبی در مورد اصل ۴۴ مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

ابتدا دکتر کرد زنگنه با بیان اینکه ۷۰ هزار میلیارد تومان واگذاری صورت گرفته رقم بسیار چشمگیری است گفت: باید همپای این اقدام سهم دولت در مدیریت نیز کاهش پیدا می‌کرد و ساختار دولت باید همپای خصوصی سازی کوچک می‌شد اما این اتفاق به نحو مطلوب رخ نداد. وی با اشاره به اینکه هم اکنون دولت با بیش از ۲۰ وزارتخانه اداره می‌شود، گفت: این در حالی است که در کشوری مانند ژاپن امورات دولت با ۱۰ وزارتخانه اداره می‌شود و این تجربه در دنیا ثابت شده است که دولت بزرگ‌تر رشد اقتصادی آهسته‌تر را به همراه دارد.

رییس سابق خصوصی سازی با تأکید بر اینکه بخش دولتی در هیچ جای دنیا شفاف نیست و بسته به مصالح و سیاست‌های کشورهای کشور عمل می‌کند

میلیارد تومان از طریق مذاکره بوده است که روش مذاکره در حداقل واگذاری‌ها قرار داشته ولی کم کم بهبود می‌یابد. وی اظهار داشت: همچنین از ۶۹ هزار میلیارد تومان واگذاری، ۲۳ هزار میلیارد تومان به بخش خصوصی، ۱۲ هزار میلیارد تومان بابت رد دیون و ۳۴ هزار میلیارد تومان نیز بابت سهام عدالت واگذار شده است. به گفته وزیر اقتصاد بازار فرابورس می‌تواند شرایط معامله به روش مذاکره را فراهم کرده و بخشی از دغدغه‌های دستگاه‌های نظارتی را برطرف کند. وی در ادامه واگذاری سهام عدالت را مورد توجه قرار داد و گفت: واگذاری‌ها در چارچوب قانون انجام می‌شود زیرا

مجری قانون هستیم. وزیر اقتصاد با طرح پرسشی در واژه‌هایی مانند شبه دولتی و خصولتی سازی که توسط برخی مسئولین مطرح شده است گفت: بنده به عنوان مجری قانون چگونه می‌توانم از حضور این نهادها در بورس جلوگیری کنم، زیرا ما داروغه نیستیم و مجری قانون هستیم و این‌ها مواردی است که در همایش اصل ۴۴ باید مورد بحث قرار گیرد.

نشست اول: خصوصی سازی و واگذاری فعالیت‌ها

در نخستین نشست تخصصی همایش اصل ۴۴ که به ریاست دکتر بیمان نوری - معاون وزیر و رییس سازمان خصوصی سازی - برگزار شد؛ دکتر

بسیار سنگین و کار مشقت باری است و بنده بعنوان رئیس مجمع سازمان خصوصی سازی مشاهده می‌کنم برای پذیرش یک شرکت در بورس چقدر تلاش می‌شود تا ساختار مالی شرکتی برای واگذاری آماده شود.

حسینی ادامه داد: با این حال بالغ بر ۳۷۰ شرکت طی چند سال اخیر واگذار و بسیاری از شرکت‌های دیگر واگذار شده ولی مشتری نداشته است که یکی از برنامه‌های رئیس جدید سازمان خصوصی سازی تقویت طرف تقاضاست.

وی با بیان اینکه حجم واگذاری‌ها به ۶۹ هزار میلیارد تومان رسیده است، افزود: از این میزان ۱۸ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان از طریق مزایده و ۱۶۰

ردیف	شرکت مادر تخصصی	تعداد شرکت‌های زیرمجموعه مشمول واگذاری			وضعیت شرکت‌های گروه یک در ۳۱/۶/۸۹			تعداد شرکت باقی مانده			
		گروه ۱	گروه ۲	گروه ۳	تعداد کل	تعداد شرکت‌های منتحل شده	تعداد شرکت آماده عرضه	تعداد شرکت در حال ارزیابی	گروه ۱	گروه ۲	گروه ۳
۱	ساتکاب	۷۰	۱	-	۷۱	۵۱	۱۵	۲	۱	۱	-
۲	توانیر	۹۰	۱۷	۱	۱۰۸	۱۹	۳	۸	۲۲	۲۸	۱۷
۳	منابع آب	۲۷	۳۲	-	۵۹	۶	-	۱۵	۲	۴	۳۲
۴	آبفا	-	۶۴	-	۶۴	-	-	-	-	-	۶۴
	جمع کل	۱۸۷	۱۱۴	۱	۳۰۲	۷۶	۱۸	۲۵	۲۵	۴۳	۱۱۴

* بجزه شرکت‌های واگذار شده و یا در حال واگذاری، تعداد ۲۵ نیروگاه که بصورت شرکت اداره نمی‌شوند با استفاده از ظرفیتهای قانونی در سال ۸۹ در برنامه واگذاری قرار گرفته اند، تاکنون ۲ نیروگاه واگذار و ۸ نیروگاه در حال عرضه بوده و ۱۵ نیروگاه دیگر ظرف دو ماه آینده در برنامه واگذاری قرار می‌گیرد.

* درصد تعداد شرکت های گروه یک نسبت به تعداد شرکت‌های گروه ۲ و ۳ ۶۱.۹٪

* درصد تعداد شرکت‌های تعیین تکلیف شده گروه ۱ به تعداد کل شرکت‌های گروه ۱ ۷۷.۰٪

مدیر عامل شرکت مادر تخصصی ساتکاب: عمده شرکت‌های زیر مجموعه در حوزه وزارت نیرو (نظیر شرکت‌های توزیع برق، آبفای شهری و آبفای روستایی) از نوع شرکت‌های انحصاری و صنایع شبکه‌ای هستند و تجربه قابل استفاده‌ای در زمینه واگذاری این گونه شرکت‌ها در کشور وجود ندارد.

محقق نشده است. وی با بیان این مطلب که انتقال مدیریت باید قبل از انتقال مالکیت صورت گیرد، تصریح کرد: وظایف حاکمیتی باید قبل از واگذاری، احصا و به شرکت مادر تخصصی منتقل گردد. ضمناً دولت می‌تواند ۲۰ درصد از کل ارزش فعالیت‌ها را در بازار در اختیار خود نگاه دارد. به گفته وی، در حال حاضر به اذعان بسیاری از کارشناسان اقتصادی و صاحب‌نظران در بخش اعظمی از واگذاری‌ها، انتقال مدیریت به طور واقعی به بخش خصوصی صورت نگرفته است. بنابراین گزارش‌ها کمتر از ۱۴ درصد از کل واگذاری‌ها، به اشخاص حقیقی و حقوقی (سهامداران خرد) بوده است. همچنین واگذاری‌ها عمدتاً به صورت واگذاری سهام و مالکیت بوده و واگذاری مدیریت‌ها کمتر انجام گرفته است. وی در ادامه به ذکر آمار واگذاری سهام به تفکیک بخش تا ۱۵ شهریور سال جاری، به شرح زیر پرداخت: آمار مربوط به واگذاری سهام به تفکیک وزارتخانه‌ها تا ۱۵ شهریور سال جاری نیز به شرح زیر است (آمار به میلیارد ریال) وی در ادامه گفت: شرکت‌های بزرگ دولتی با سودآوری اندک و بعضاً زیان‌آوری مواجه بودند و طرح‌ها و پروژه‌های کلان را پیمان‌کاران خارجی بر عهده می‌گیرند که با اعمال تحریم‌ها و گسترش آن، این شرکت‌ها از چرخه صنعت نفت کشور خارج گردیده و یا خارج خواهند شد. از طرف دیگر زیرپروژه‌ها و طرح‌های کوچک را شرکت‌های خصوصی کوچک بر عهده می‌گیرند که عمدتاً با ضعف کارایی و بهره‌وری پائین روبرو هستند. وی عمده‌ترین چالش‌های بخش

۷- نگاه غیردرآمدی دولت در فروش این بنگاه‌ها به بخش خصوصی و استمرار حمایت از این بنگاه‌ها از سوی دولت حداقل برای ۵ سال
۸- تهیه برنامه جامع و مدون سالانه برای خروج دولت از تصدی بنگاه‌هایی که به صورت سهام و شخصیت حقوقی اداره نمی‌شوند برای کاهش حجم تصدی دولت برای بنگاه‌ها
۹- تغییر نگاه دستگاه‌های اجرایی و مسئولین تصمیم‌گیری در تدوین بودجه کشور در تخصیص منابع قابل مصرف در دستگاه‌ها برای ایجاد و یا توسعه طرح‌ها توسط دولت به تخصیص این منابع به بخش خصوصی جهت ایجاد و یا توسعه این بنگاه‌ها با استفاده از بسترهای قانونی موجود نظیر وجوه اداره شده، وام و ...
در ادامه مهندس محسن خجسته مهر - معاون برنامه‌ریزی وزارت نفت - سخنان خود را با موضوع توانمندسازی بخش خصوصی جهت مشارکت در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی آغاز کرد. وی در ابتدا اهداف اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی را در مواردی همچون شتاب بخشیدن به رشد اقتصادی، افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های تولید، افزایش مشارکت عمومی در فعالیت‌های اقتصادی، ایجاد فضای رقابتی و جلوگیری از ایجاد انحصار، پاسخگو کردن بخش خصوصی و شکل‌ها، توانمندسازی بخش خصوصی و کاهش تصدی‌گری دولت عنوان نمود و ادامه داد: هدف از اجرای سیاست‌های اصل ۴۴، واگذاری صرف نیست. بنابراین چنان چه واگذاری بنگاه‌های دولتی به بخش خصوصی به ایجاد انحصار بیشتر و کاهش بهره‌وری منجر گردد؛ اهداف این سیاست‌ها

ندارند. از سوی دیگر فعالیت این شرکت‌ها از حساسیت بالایی برخوردار است زیرا تأمین آب و برق نزدیک به ۲۵ میلیون مشترک آب و برق را به عهده دارند. ۵- در مسیر اجرای اصلاح ساختارهای این شرکت‌ها برای آماده‌سازی واگذاری آنها، تصمیم‌گیری در مورد رفع برخی مشکلات اصلاح مقررات خارج از حوزه وزارت نیرو بوده و تصمیم‌گیری و اصلاح آن بسیار پیچیده و زمان بر است. ۶- جریان نقدی در این شرکت‌ها، به دلیل عدم وصول به موقع برخی مطالبات و یا مابه‌التفاوت نرخ‌های تکلیفی و واقعی، وضعیت مطلوبی برخوردار نیست. این امر باعث افزایش هزینه‌های مالی شده است. گشته در ادامه به بیان راهکارها، پیشنهادات و اقدامات در جریان اقدام برای آماده‌سازی واگذاری سریعتر سهام باقیمانده در وزارت نیرو پرداخت:
۱- اصلاح قیمت‌ها و نرخ خدمات برق و آب و آبفا به منظور اقتصادی شدن شرکت و رفع ابهامات و نگرانی‌های سرمایه‌گذاران در ورود به خرید این شرکت‌ها
۲- انجام اصلاحات لازم در شرکت‌ها در زمینه‌های مالی، سازمانی، نیروی انسانی و ... به خصوصی مقررات مشمول و حاکم بر این شرکت‌ها که از طرف دولت برای آنها وضع شده است.
۳- تعیین تکلیف اموال و امکانات متعلق به دولت نزد این شرکت‌ها برای دوران بعد از خصوصی سازی
۴- تعیین تکلیف نحوه تأمین و بازپرداخت منابع مالی مورد نیاز برای توسعه تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز در این بخش
۵- توسعه دامنه فعالیت بخش رگولاتوری و واحد تنظیم مقررات در وزارت نیرو برای اعمال حاکمیت و سیاست‌گذاری و کنترل در این بخش برای اطمینان بخشی در بخش حاکمیت و سرمایه‌گذاران
۶- اصلاح ساختار سازمانی متناسب در حوزه حاکمیت برای ایجاد یک واحد پشتیبانی از صنایع مرتبط با صنعت آب و برق در کشور برای حمایت از شرکت‌های واگذار شده و یا فعال در بخش

به بیان برخی مشکلات در زمینه خصوصی سازی در کشور پرداخت. کرد زنگنه با انتقاد از اینکه سازمان خصوصی سازی در کشور ما رسماً هیچ اختیاری ندارد و سازمانی با مسئولیت بالا و اختیارات بسیار کم است گفت: حتی برای واگذاری یک ریال یا یک سهم باید هیات واگذاری تصمیم بگیرد در حالی که در کشوری مانند آلمان سازمان خصوصی سازی برای هر نوع تصمیم‌گیری اختیار تام دارد. وی ادامه داد: از سوی دیگر هدف از خصوصی سازی این است که زیر مجموعه هر بخش همراه با اصل آن سبک شود. بنابراین وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها نیز باید در خصوصی سازی اصلاح ساختار شوند. در واقع تشکیلات کلان دولت نیز باید همپای خصوصی سازی کوچک شود. دومین سخنران این نشست تخصصی، مسعود گشته - مدیر عامل شرکت مادر تخصصی ساتکاب - بود که به ارائه گزارش اجمالی واگذاری‌های شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو پرداخت. وی سپس به مشکلات عمومی و اساسی شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو پرداخت که به شرح زیر هستند:
۱- عمده شرکت‌های زیرمجموعه در حوزه وزارت نیرو (نظیر شرکت‌های توزیع برق، آبفای شهری و آبفای روستایی) از نوع شرکت‌های انحصاری و صنایع شبکه‌ای هستند و تجربه قابل استفاده‌ای در زمینه واگذاری این گونه شرکت‌ها در کشور وجود ندارد.
۲- به دلیل نگرش دولتی در این شرکت‌ها، ساختارهای سازمانی و مالی و نیروی انسانی این شرکت‌ها، متناسب با مدل‌های اقتصادی شرکت‌های خصوصی نیست.
۳- عمده نیروهای انسانی این شرکت‌ها قبلاً جزء نیروهای شرکت‌های دولتی بوده‌اند و از آنها جدا شده‌اند و چسبندگی زیادی به دولت دارند و مقاومت‌های زیادی برای جلوگیری از خروج دولت از این شرکت‌ها وجود دارد.
۴- به دلیل وجود نرخ تکلیفی و عدم توازن درآمد و هزینه‌های شرکت تمامی این شرکت‌ها زیان‌ده بوده و جذابیت چندانی برای فعالان اقتصادی

رئیس سازمان خصوصی سازی: مجموع واگذاری‌ها تا تاریخ ۲۴ مهر، ۶۸۸ هزار و ۲۰۹ میلیارد ریال است که ۳۳۲ هزار میلیارد ریال مربوط به بخش سهام عدالت و بخش تعاون، ۲۲۷ هزار میلیارد ریال مربوط به بخش خصوصی و ۱۱۷/۶ هزار میلیارد ریال مربوط به بخش عمومی غیر دولتی بابت رد دیون است

خصوصی را در موارد زیر دانست:

- ۱- کم بودن ظرفیت سرمایه‌های و ضعف مالی عمومی
- ۲- عدم سابقه اجرایی و مدیریتی شرکت‌های ایرانی در طرح‌های عظیم صنعت نفت
- ۳- چالش‌های فنی و تکنولوژیکی بخش خصوصی و عدم دسترسی به فناوری‌های نوین
- ۴- ضعیف بودن در انجام کار گروهی و همکاری‌های میان چند شرکت (عدم تشکیل کنسرسیوم)
- ۵- عدم وجود پوشش‌های بیمه‌ای برای شرکت‌های ایرانی در مقابل ریسک‌ها و انتظار جبران ضایعات کارفرما
- ۶- فقدان بازار رقابتی و وجود انحصارهای شبه دولتی
- ۷- عدم رویکرد کاهش قیمت تمام شده کالا و خدمات
- ۸- عدم رعایت زنجیره ارزش وی در مورد لزوم توجه به زنجیره ارزش صنعت نفت گفت: زنجیره ارزش صنایع یا زنجیره تأمین محصولات، زنجیره‌ای است که همه فعالیت‌های مرتبط با جریان کالا و تبدیل مواد، از مرحله تهیه مواد اولیه تا مرحله تحویل کالای نهایی به مصرف‌کننده را شامل می‌شود که به ترتیب شامل صنایع بالا دستی، میان دستی و پایین دستی می‌باشد.

وی افزود: به منظور توانمندسازی بخش خصوصی در حوزه صنعت نفت کشور، گام اول، شناخت زنجیره ارزش صنایع نفت و گاز کشور می‌باشد. با شناخت این زنجیره می‌توان فرصت‌های ناشی از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های موجود در صنعت نفت را شناسایی و برنامه استراتژیک توسعه

بخش خصوصی بر مبنای آن و در راستای سیاست‌های کلان صنعت نفت و متناسب با چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور، برنامه‌های ۵ ساله توسعه سیاست‌های کلی نظام مقدس جمهوری اسلامی تدوین شود. وی راهکارهای افزایش توان مالی بخش خصوصی را در رعایت مواردی مانند تأمین مالی پروژه‌های بخش خصوصی و ضرورت حمایت‌های مالی کوتاه مدت و میان مدت در راستای حمایت از بخش خصوصی، تدوین رابطه دولت با بخش خصوصی در چارچوب ساز و کارهای مالی و قیمت‌گذاری شامل تأمین خوراک و فرآورده در درازمدت، عقد قراردادهای بلندمدت (حداقل ۲۰ ساله) با بخش خصوصی در فرآیندهای تولید، توزیع و مصرف، روشن نمودن فرمول قیمت‌گذاری خوراک و خدمات جانبی (آب، برق و ...) در بلندمدت و تضمین تأمین خوراک برای بخش خصوصی دانست و در پایان به ارائه پیشنهادهای در خصوص اجرای کامل قانون

سیاست‌های کلی اصل ۴۴ پرداخت:

- ۱- اجرای کامل ردیف ۴ و ۵ ماده ۲ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی برای مستثنی از واگذار شدن شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های استخراج و تولید نفت، گاز و معادن نفت و گاز
- ۲- احصاء وظایف حاکمیتی
- ۳- اجرای کامل ماده ۲۵ قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ به منظور ارتقای کارایی و یا بهره‌وری شرکت، تداوم تولید و ارتقای سطح آن، ارتقای فناوری و افزایش یا تثبیت سطح اشتغال در بنگاه

- ۴- اجرای ماده ۱۶ قانون برای بیمه بیکاری کلیه کارکنان پیش از واگذاری
- ۵- واگذاری مدیریت پیش از واگذاری مالکیت بنگاه‌ها
- ۶- به کار بستن کلیه روش‌های واگذاری بنگاه‌ها از جمله بازسازی ساختار، تجزیه، ادغام و ... مطابق ماده ۱۹ قانون
- ۷- واگذاری بنگاه‌ها به سهام عدالت بر مبنای قیمت‌گذاری در بورس
- ۸- واگذاری ۸۰ درصد از کل ارزش هر فعالیت در بازار و باقی ماندن در ۲۰ درصد ارزش کل بازار در اختیار دولت
- ۹- تأمین به موقع وجوه و خطوط اعتباری پیش بینی شده در ماده ۲۸ قانون
- ۱۰- به منظور ایجاد تعادل در اختیارات و مسئولیت‌ها، ترکیب هیأت واگذاری مورد تجدیدنظر واقع و وزرای اقتصادی دولت، سهم بیشتری در تصمیم‌گیری داشته باشند.

دکتر پیمان نوری- رئیس سازمان خصوصی سازی- ابراز داشت: برگزاری این همایش از لحاظ اطلاع رسانی، تبادل اطلاعات و نقد و بررسی اقدامات انجام شده در مورد اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی دارای اهمیت می‌باشد.

وی با بیان این مطلب که خصوصی سازی و کاهش تصدی دولت یک انتخاب نیست بلکه یک بحث اجتناب‌ناپذیر و واجب است؛ به بیان برخی از برنامه‌های آتی سازمان متبوع خود پرداخت که عبارت بودند از: ایجاد تعامل با کلیه مجموعه‌هایی که به نحوی با سازمان خصوصی سازی و فعالیت‌های آن ارتباط دارند (مانند مجلس شورای اسلامی، تشکیلات نظارتی کشور و دستگاه‌های اجرایی)،

توانمند سازی بخش خصوصی و بخش تعاون به روش‌های مختلف، نظارت حین و بعد از واگذاری به صورت جدی، آسیب شناسی شرکت‌ها و مورد بررسی قرار دادن شرکت‌های موفق، ایجاد تنوع در روش‌های واگذاری و ...

وی در ادامه به ذکر آماری در مورد واگذاری‌های انجام شده تا تاریخ ۲۴ مهرماه سال ۱۳۸۹ پرداخت و گفت: مجموع واگذاری‌ها تا تاریخ ۲۴ مهر، ۶۸۸ هزار و ۲۰۹ میلیارد ریال است که ۳۳۲ هزار میلیارد ریال مربوط به بخش سهام عدالت و بخش تعاون، ۲۲۷ هزار میلیارد ریال مربوط به بخش خصوصی و ۱۱۷/۶ هزار میلیارد ریال مربوط به بخش عمومی غیردولتی بابت رد دیون است از این مبلغ (۶۸۸ هزار و ۲۰۹ میلیارد ریال) ۵۰۳ هزار میلیارد از طریق بورس و زیرمجموعه‌های بورس مانند فرابورس، ۱۸۳ هزار میلیارد از طریق مزایده و رقم بسیار اندک ۱۵۰۰ میلیارد ریال از سنوات گذشته از طریق مذاکره واگذار شده است. ضمناً از رقم مذکور (۶۸۸ هزار و ۲۰۹ میلیارد ریال) ۶۵۸/۵ هزار میلیارد ریال از طریق عرضه بلوکی سهام، ۱۹/۳ میلیارد ریال از طریق تخصیصی و ۱۰ هزار میلیارد ریال به روش ترجیحی انجام شده است.

به گفته این مقام مسئول، وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی که در زمینه واگذاری بیشترین همکاری و ارتباط را داشته‌اند، به ترتیب عبارتند از: وزارت نفت، وزارت صنایع و معادن، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت نیرو، وزارت راه و ترابری، وزارت بازرگانی و وزارت جهاد کشاورزی.

ادامه دارد ...